

UYGUR SOYKIRIMI

Çin'in 1948 Soykırım Sözleşmesini
İhlallerinin İncelenmesi

MART 2021

UYGUR SOYKIRIMI: ÇİN'İN 1948 SOYKIRIM SÖZLEŞMESİNİ İHLALLERİNİN İNCELENMESİ

Özet

1. Bu rapor, Çin Halk Cumhuriyeti'nin (Çin), 1948 Soykırım Suçunun Önlenmesi ve Cezalandırılmasına Dair Sözleşme'yi (Soykırım Sözleşmesi) ihlal ederek Uygurlara soykırım yapmak için Devlet sorumluluğunu taşıdığı sonucuna varmaktadır.
2. İnceleme, uluslararası hukuk, soykırım, Çin'in etnik politikaları ve Sincan Uygur Özerk Bölgesi (XUAR) konularında tanınmış bağımsız uzmanlar tarafından gerçekleştirilmiştir.
3. **Yok Etme Niyeti.** Soykırım Sözleşmesi'nin II. Maddesi uyarınca, soykırımın işlenmesi “[korunan bir grubu] tamamen veya kısmen yok etme niyetini” gerektirmektedir. "Yok etme niyeti" açık ifadelere ihtiyaç yoktur. Niyet, resmî açıklamalar, genel bir plan, Devlet politikası ve hukuku, bir davranış biçimi ve grubun tamamen veya önemli ölçüde yok edilmesine neden olan mantıksal bir dizilim ve sonuca sahip tekrarlanan yıkıcı eylemler de dahil olmak üzere Devlete atfedilebilecek nesnel gerçekler koleksiyonundan çıkarılabilir.
4. **Üst düzey niyet ifadeleri ve genel plan.** 2004 yılında Çin Devlet Başkanı Xi Jinping, XUAR'da Uygurların nüfusun yaklaşık yüzde 90'ını oluşturduğu bölgeleri ön cephe haline getirerek “Terörle Halkın Savaşı”nı başlatmıştır. Üst-düzey yetkililer “toplanması gereken herkesi toplayın”, “onları tamamen yok edin... köklerini ve dallarını yok edin” ve “soylarını kırın, köklerini kırın, bağlantılarını koparın ve kökenlerini kırın” emirlerini takip etmişlerdir. Yetkililer, Uygurları insanlıktan çıkaran terimlerle tanımlamışlar ve sürekli olarak Uygurların toplu halde hapsedilmesini “tümörleri yok etmeye” benzetmişlerdir.
5. **Kapsamlı Devlet politikası, davranış biçimi ve tekrarlanan yıkıcı eylemler.**
 - a.) **Hükümet Tarafından Zorunlu Tutulan Aile Yanı Konaklamalar.** 2014'ten bu yana, Çin Hükümeti (Hükümet), Han kadrolarını Uygur evlerinde gözlemci olarak

ikamet etmeleri için görevlendirdi ve bunun sonucunda da aile bağları parçalanmıştır. İlçe hükümetleri Han-Uygur evlilikleri konusunda baskı yapmış, özendirilmiş ve etkin bir şekilde teşvikte bulunmuştur.

b.) Toplu Gözaltılar. 2017 yılında, XUAR yasama organı, Uygurların toplu olarak gözaltında tutulmasını “Aşırılıktan Kurtulma” düzenlemeleri kapsamında resmi olarak meşrulaştırmıştır. Üst düzey güvenlik yetkilisi ve kurumları, Uygurları kontrol etmek için bölgeye toplu gözaltı kamplarının “inşasının hızlandırılması”, toplu gözaltı kamplarının genişletilmesi, kamplardaki “disiplin ve cezanın artırılması”, “yaygınlaşmış” veya “halka açık” olmamak üzere tüm bilgiler üzerinde “tam bir gizlilik” sağlanması için emirler içeren bir kılavuz ve bir dizi belge göndermiştir. Kılavuzda, tüm kampanyayı denetleyen yetkililerin, kuruluşların ve merkezi dijital gözetim sisteminin karmaşık hiyerarşisi özetlenmiştir.

c.) Toplu Doğum Önleme Stratejisi. Çin, eş zamanlı olarak, doğurganlık çağındaki Uygur kadınlarını ve Uygur erkeklerini zorla kısırlaştırmak, grubun üreme kapasitesini engellemek ve grubu biyolojik olarak yok etme niyetini göstermek için ikili bir sistematik strateji izlemiştir. Hükümet istatistikleri ve direktiflerine göre "Aile planlaması sterilizasyonunu gerçekleştirmek", "doğurganlık seviyelerini düşürmek" ve "kör nokta bırakmamak" da dahil olmak üzere Çin, Uygurların yoğun olduğu bölgelerde kitlesel zorla kısırlaştırma, kürtaj ve RİA yerleştirmeleri ile doğurganlık çağındaki kadınları hedef alan iyi belgelenmiş, Devlet tarafından finanse edilen bir doğum önleme kampanyası yürütmektedir. Çin, bu kampanyaların amacının Uygur kadınlarının “artık bebek yapma makinesi olmamasını” sağlamak olduğunu açıkça kabul etmiştir.

d.) Uygur Çocuklarının Devlet Tesislerine Zorla Nakli. 2017'deki yeni Hükümet politikası uyarınca Çin, bebekler de dahil olmak üzere Uygur çocuklarını tam zamanlı olarak sınırlamak için devlet tarafından işletilen, yüksek düzeyde güvenli yatılı okullar ve yetimhanelerden oluşan geniş bir ağ kurmaya başlamıştır. XUAR ilçeleri, genellikle her iki ebeveynini de gözaltı veya zorunlu çalışma nedeniyle kaybeden bu tür “yetimleri” kurumlara yerleştirmek için daha yüksek makamlardan özel kotalar almaktadır.

e.) Uygur Kimliğinin, Toplumunun ve Ev Yaşamının Yok Edilmesi. Hükümet kampanyaları uyarınca yerel yetkililer, Uygur eğitimini ortadan kaldırmış, Uygur mimarisini ve ev özelliklerini tahrip etmiş, bölgedeki cami ve kutsal mekanların çoğuna zarar vermiş, bunları değiştirmiş veya tamamen yıkmış, diğer siteleri kapatmış veya ticari alanlara dönüştürmüştür.

f.) Entelektüeller ve Topluluk Liderlerinin Seçici Hedeflenmesi. Uygurları bir grup olarak yok etme niyeti, Hükümetin Uygur kimliğinin koruyucularını ve aktarıcılarını, Parti üyeliği veya eğitim durumu ne olursa olsun, ev reisleri, aydınlar ve kültürel liderler de dahil olmak üzere uzun süreli gözaltı veya ölüm için kasıtlı olarak hedef almasıyla da kanıtlanmıştır. Uygur liderlerinin ve kutsal mekanlarının kasıtlı olarak hedef alınması, Uygur kimliğinin temel unsurlarını ve grubu bu şekilde tanımlayan toplumsal bağları yok etme niyetini ortaya koymaktadır.

6. Çin'in bölgedeki Uygurları hedef alan politika ve uygulamalarına bir bütün olarak bakılmalıdır, bu da Uygurları bir grup olarak tamamen veya önemsiz bir şekilde yok etme niyeti anlamına gelmektedir.
7. **Soykırım Eylemleri.** Soykırım Sözleşmesi'nin listelenen eylemlerinden herhangi birinin gerekli niyetle işlenmesi bir soykırım bulgusunu gösterirken bu raporda sunulan kanıtlar, Madde II (a) ile (e) arasında yasaklanan her bir fiilin ihlal edildiğini ve Uygurlara karşı soykırım uygulandığı bulgusunu desteklemektedir.
8. **"(a) Grup üyelerini öldürmek."** İdam yoluyla veya özellikle yaşlılar için uzun süreli hapis cezası ile seçici olarak ölüme mahkûm edilen önde gelen Uygur liderlerinin ölümleri ve toplu ölümler olduğuna dair raporlar bulunmaktadır.
9. **"(b) Grup üyelerinin ciddi anlamda bedensel veya ruhsal olarak zarar görmesine neden olmak."** Uygurlar, hükümetin zorunlu kıldığı programlar kapsamında Uygur evlerine atanan kamp yetkilileri ve Han kadrolarının elinde tecavüz, cinsel istismar, sömürü ve halkı aşağılama da dahil olmak üzere sistematik işkenceye maruz kalmakta ve zalimce muamelelerden dolayı ciddi anlamda hem bedensel hem de zihinsel olarak zarar görmektedir. Nitekim, toplama kampları, Uygur tutukluların metal çubuklarla dayak, elektrik şoku ve kırbaç da dahil olmak üzere tutarlı ve acımasız işkence

yöntemlerine maruz bırakıldığı belirlenmiş “sorgu odaları” içermektedir. Toplu gözaltı ve ilgili Hükümet programları, gözaltı tehdidi nedeniyle Uygurların intihar girişiminde bulunmaları ya da buna teşebbüs etmeleri veya kamplardaki sahte infazlar, kamusal “özeleştiriler” ve hücre hapsini de içeren günlük ağır fiziksel ve psikolojik işkence türleri ile onların beyinlerini yıkamak ve “temizlemek” için tasarlanmıştır.

10. "(c) Fiziksel yıkımını kısmen veya tamamen ortaya çıkarmak için hesaplanan yaşam koşullarını kasten uygulamak." Yetkililer, doğurganlık çağındaki Uygurları, hane reislerini ve toplum liderlerini yaşanmaz koşullarda gözaltında tutmak için sistematik olarak hedef almakta, Uygur kadınlarına doğumu önleyici tedbirler uygulamakta, Uygurlu çocukları ebeveynlerinden ayırmakta ve toplu gözaltılarla paralel şekilde Uygurları toplu olarak zorunlu çalışma programlarına aktarmaktadır. Özetle Çin, Uygurların bir grup olarak hayatta kalmasını sona erdirmek için hesaplanan kolektif koşulları kasıtlı olarak dayatmaktadır.

11. "(d) Grup içinde doğumları önlemeye yönelik tedbirlerin uygulanması." Uygurların yoğun olduğu bölgelerdeki sistematik doğum önleme kampanyası toplu gözaltı hareketi ile pekiştirilmektedir. Kamplarda, Uygur kadınları zorla RİA yerleştirme, kürtaj ve adet döngülerini durduran enjeksiyon veya ilaçlara maruz kalırken doğurganlık çağındaki Uygur erkeklerinin de Uygur nüfusunu üreme yeteneğinden mahrum bırakmak için gözaltında tutulması hedeflenmektedir. Birbirine bağlı bu politikaların bir sonucu olarak, Uygurların yoğunlaştığı bölgelerde büyüme oranları giderek sıfıra yaklaşmaktadır.

12. “Gruba mensup çocukların zorla başka bir gruba nakledilmesi.” Gözaltıların ve zorla çalıştırma planlarının Uygur çocuklarını her iki ebeveyninden de yoksun bıraktığı yerlerde, bu çocuklar devlet tarafından işletilen yetimhanelere gönderilmekte ve standart Han çocuk yetiştirme yöntemleriyle Çince ortamlarda yetiştirilmektedir.

13. “Çin'in Soykırım Sözleşmesi Kapsamındaki Soykırım Sorumluluğu.” Çin, XUAR da dahil olmak üzere toprakları ve nüfusu üzerinde tam kontrole sahip olan son derece merkezi bir devlettir ve Soykırım Sözleşmesi'ne de taraf bir devlettir.

- 14.** Yukarıda belirtilen soykırım eylemlerini gerçekleştiren kişi ve kuruluşların tamamı, Soykırım Sözleşmesi'nin II. Maddesi anlamında Uygurları bir grup olarak yok etme niyetini ortaya koyan- Devletin etkin kontrolü altında hareket eden –devlet ajanları veya organlarıdır. Bu nedenle bu rapor, Çin'in Soykırım Sözleşmesini ihlal ederek Uygurlara karşı devam eden bir soykırımdan Devlet'in sorumluluk taşıdığı sonucuna varmaktadır.